

Ansvarig/förvaltningschef med ansvar för särskilda boenden för äldre

Tjänstemannaremiss

Möjligheter till samverkan om äldres flyttning till särskilt boende mellan kommunerna i Stockholms län

KSLs styrelse beslutade den 25 februari 2016 att uppdra till KSLs kansli att redovisa hur en överenskommelse gällande äldres flyttning till särskilt boende mellan kommunerna skulle kunna utformas. Syftet ska vara att kommunerna kan köpa platser av varandra och den placerande kommunen behåller ett långsiktigt betalningsansvar.

En arbetsgrupp med representation från KSL, Solna, Stockholm, Vällingby, Botkyrka och Nacka har med hjälp av en konsult som anlitats av KSL tagit fram ett förslag till grunderna för hur en överenskommelse kan utformas.

Innan arbetsgruppen går vidare vill KSL stämma av med alla kommuner i länet hur man ser på frågan om en överenskommelse. I samband med detta vill KSL också att kommunerna svarar på några frågor gällande äldres flyttning mellan kommunerna som kan ge en nulägesbild.

KSL skickar därför ut några frågor angående förslaget nedan på en tjänstemannaremiss till alla kommunerna i Stockholms län.

Bakgrund

Socialtjänstlagen ger äldre personer med omfattande hjälpbehov rätt att ansöka om särskilt boende i annan kommun än bosättningskommunen. En sådan ansökan ska behandlas som om den enskilde var bosatt i inflyttningskommunen. Tidigare fanns en överenskommelse i länet om bibehållet ansvar för ursprungskommunen vid flytt till särskilt boende i annan kommun. Överenskommelsen upphörde att gälla i samtliga kommuner i länet vid årsskiftet 2013/2014.

Flera kommuner har vid olika tillfällen framfört önskemål om och behov av mer samarbete mellan kommunerna när det gäller äldres flyttning till särskilt boende mellan kommunerna i länet. Nedan följer en kort redovisning av det arbetsgruppen har diskuterat på sina möten:

Varje kommun behöver ha en god planering och framförhållning för kommuninvånarna. Hur många äldre personer som kommer att ansöka om särskilt boende från annan kommun är svårt att planera och det blir därför också svårt att planera ur ett ekonomiskt perspektiv för kommunerna, då beviljade ansökningar från andra kommuner påverkar budgeten.

Den kommun som satsar på kvalitativt bra boenden, eller profilboenden, riskerar att få många ansökningar från andra kommuner till dessa boenden som var tänkta till de egna kommuninvånarna. Detta kan hämma kommunernas satsningar.

Det är också svårt för varje kommun att vid varje tillfälle ha optimalt antal platser för kommuninnevånarna. Både brist och överskott på platser innebär problem. En utökad samverkan mellan kommunerna kan balansera detta.

Antalet äldre ökar i länet och därmed på sikt platsbehoven. Om det blir en brist på platser finns risk att kommunerna tvingas konkurrera om platser och därmed kan priserna gå upp.

Om de äldre, som vill söka boende i andra kommuner i länet, får sina ansökningar prövade i bosättningskommunen, oavsett om ansökningar gäller en eller flera andra kommuner, blir det lättare för den enskilde som enbart behöver vända sig till en kommun, dvs sin bosättningskommun. Personen är oftast känd sedan tidigare i bosättningskommunen vilket kan underlätta utredningen. Ansökningar prövas då också lika oavsett om personen söker boende i den egna kommunen eller i en eller flera grannkommuner vilket blir mer rättssäkert för den enskilde. Det kan också undvikas dubbelarbete, då det idag kan vara flera kommuner som utreder ansökningar från samma person, då en enskilde ibland söker till flera olika kommuner.

Ett antal kommuner i länet tillämpar valfrihet genom LOV gällande särskilt boende, men inte alla. Detta är en faktor som komplicerar samverkan och här skulle det också behövas mer samarbete kommunerna emellan.

Socialtjänstlagens reglering

Det finns enligt lagstiftningen två olika möjligheter för en enskild att flytta till ett särskilt boende utanför kommunen.

- Den ena situationen är att bosättningskommunen "köper" en plats i en annan kommun med stöd av 2a kap. 4§ SoL. I det fallet behåller kommunen ansvaret för stöd- och hjälpinsatser. Här finns dock en reglering som säger att den placerande kommunen enligt 2 kap 10a § SoL kan begära överflyttning av ärendet till inflyttningskommunen om man anser att den enskilde har starkast anknytning till den kommunen.
- Den andra situationen är att när den enskilde själv på eget initiativ ansöker om särskilt boende i en annan kommun än bosättningskommunen. Detta stöds genom 2 a kap 8 § SoL. En kommun har ingen möjlighet att inskränka den rättigheten för en enskild individ.

Grundläggande principer för en eventuell ny överenskommelse mellan kommunerna

Syftet med överenskommelsen ska (enligt beslut i KSLs styrelse) vara att kommunerna kan köpa platser av varandra och den placerande kommunen behåller ett långsiktigt betalningsansvar. Arbetsgruppen har utifrån det diskuterat sig fram till ett möjligt förfaringssätt för överenskommelsen:

När en äldre som bor i en kommun i Stockholms län önskar flytta och ansöka om särskilt boende i en annan kommun i länet ska den personen alltid informeras om att det finns två möjligheter att flytta. Dels kan man som enskild ansöka direkt till den kommunen man vill

flytta till genom 2 a kap. 8 § SoL . Alternativ två är att ansöka via den eventuellt nya överenskommelsen.

Om den enskilde väljer att söka via den nya föreslagna överenskommelsen ansöker man i sin bosättningskommun om en plats i särskilt boende i en annan kommun. Det är då bosättningskommunen som fattar beslutet och verkställer det i den kommunen där den enskilde önskar få ett boende. Den ursprungliga bosättningskommunen behåller sedan ett långsiktigt ansvar, dvs under hela placeringen. Det innebär att det inte ska vara möjligt för den ursprungliga bosättningskommunen att vid ett senare tillfälle begära överflyttning till inflyttningskommunen.

I samband med överenskommelsen måste det tas fram tydlig skriftlig information som kan lämnas till den sökande. Det är också viktigt att varje kommun utser kontaktperson/er som är extra insatta i vad överenskommelsen innebär och som annan personal kan vända sig till vid frågor gällande överenskommelsen. Kommunerna bör också arbeta för att överenskommelsen ska vara förstahandsvägen när det gäller flyttningar mellan kommuner.

Frågor/problem som har identifierats och som behöver utredas mer:

- Hur hanterar man valfrihet enligt LOV/icke valfrihet vid köp mellan kommunerna?
- Hur hanteras tvister/olika tolkningar som kan uppstå mellan två kommuner gällande innehållet i avtalet?
- Ansökan och kontaktvägar mellan kommunerna.
- Hur hanteras avgifter mellan kommunerna?

Frågor att besvara

Nedan följer de frågor som vi vill att ni ska besvara i denna tjänstemannaremiss:

1. Hur ställer sig kommunen till att gå med i en överenskommelse mellan länets kommuner gällande äldres flyttning till särskilt boende mellan kommunerna i länet enligt grundprinciperna som beskrivs ovan?

Motivera kommunens svar

2. Hur många ansökningar till särskilt boende enligt 2 a kap. 8 § SoL tog kommunen emot 2015 från äldre personer boendes i annan kommun?
3. Hur många av dessa ansökningar kom från kommuner inom länet? Specificera från vilka kommuner i länet som ansökningarna inkom.
4. Hur många äldre personer har flyttat in på särskilt boende från andra kommuner i länet under 2015?

Svarsperiod

Remissvaren önskas **senast den 31 augusti 2016.**

Efter det kommer KSL att sammanställa remissvaren och föreslå för styrelsen hur man går vidare.

KSL är medvetna om att det kan vara svårt att få fram vissa av de uppgifter vi frågar efter. Hör därför gärna av er om det uppstår några problem.

Remissvar lämnas via mail till:

Anna Nerelius, KSL, anna.nerelius@ksl.se

Med vänlig hälsning

KOMMUNFÖRBUNDET STOCKHOLMS LÄN

Gunilla Hjelm Wahlberg
verksamhetschef välfärdsutveckling

Anna Nerelius
processledare